

Uit de Hortus

De werveldistel

door Daan Smit

*„Mijn God, maak hem als een werveldistel, als kaf voor de wind”
Psalm 83: 14*

*„Natiën bruisen zoals geweldige wateren bruisen, maar dreigt Hij ze, dan vluchten zij ver weg en worden opgejaagd als kaf op de bergen vóór de wind uit en als een werveldistel voor den storm uit.
Jesaja 17: 13*

Er komen 2 planten in aanmerking die met de naam werveldistel worden aangeduid. In beide gevallen gaat het om de skeletten van afgestorven planten die, losgerukt door de wind, voortrollen over het zand van de woestijn. De distel *Grundelia tournefortii*, een samengesteldbloemige (Compositae) is wel de grootste met zijn 100-150 cm hoogte. Veel kleiner is *Anastatica hierochuntica*, de echte roos van Jericho, waarvan de grootste exemplaren in levende toestand zo'n 30 cm hoog kunnen worden.

In de loop der eeuwen is de roos van Jericho een begrip geworden. Honderden jaren geleden kwam de echte roos van Jericho al naar Europa als curiositeit. Pas later deed de „valse” roos van Jericho zijn intrede en werd vooral op jaarmarkten en kermissen aangeprezen. Dit vanwege het feit dat de ogenschijnlijke dode „bol” na bevochtiging weer tot leven gebracht kon worden. Er bestaat dan ook nogal wat verwarring met betrekking tot dit onderwerp waarop hier nader zal worden ingegaan.

Het verschil tussen de

echte en valse roos van Jericho

Zoals vaker voorkomt wordt een bepaalde volksnaam wel voor meerdere planten gebruikt. Dat geldt ook hier voor de roos van Jericho. Er zijn nl. twee verschillende soorten planten met die naam, waar omwille van de duidelijkheid het bijvoeglijk naamwoord „echte” en „valse” zal worden toegevoegd.

De echte roos van Jericho (*Anastatica hierochuntica*) is bij ons praktisch niet te koop. Het betreft hier een plant behorend tot de familie van de kruisbloemigen (Cruciferae) die van nature voorkomt in Marokko tot Perzië. In het droge seizoen wanneer de zaden rijpen, vallen de blaadjes af en rollen de takjes zich

naar binnen op. Hierdoor wordt de plant vele malen verkleind tot een ronde bal. Losgerukt tijdens stormen rolt de droge plant voort totdat deze een vochtige plaats bereikt, waar het skelet zich weer ontvouwt. Gedurende die periode komen de zaden vrij die snel kiemen en binnen de kortste keren weer volwassen planten vormen.

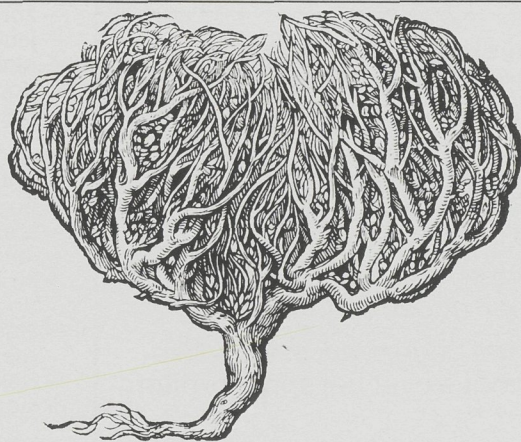
De „valse” roos van Jericho (*Selaginella lepidophylla*)

Deze plant die dezelfde eigenschappen vertoont als de „echte” roos van Jericho, nl. het zich weer openen na bevochtiging heeft in wezen niets met deze „echte” roos van Jericho te maken. Hij komt van origine voor in Texas, Mexico tot El Salvador en behoort tot de familie van de Selaginella-achtigen (Selaginellaceae). Sommige soorten *Selaginella*'s worden bij ons wel als potplantje gekweekt en worden dan in het bijzonder gebruikt voor het opvullen van kleine plantenschaaltjes.

Gebruiksaanwijzing

De „valse” roos van Jeri-

cho die in droge toestand wordt verhandeld, kan weer „tot leven” gebracht worden door hem in een schotel met ± 1 cm water te zetten. Binnen de kortste keren zullen de ineengevouwen takjes zich uitvouwen, waardoor een fraai rozet ontstaat. Ofschoon de plant op zich dood is zal hij er de eerste tijd fris groen uitzien. Mochten zich na het openen wat stof en oude resten op het rozet bevinden dan kunnen die door een waterstraal worden verwijderd. Wanneer het water in de schotel geheel is verdampt zal de plant zich automatisch weer sluiten. Zodra nieuw water wordt toegevoegd gaat hij weer open. Wanneer we er op uitgekeken zijn, kan de plant in droge vorm weer worden opgeborgen. Zodra er opnieuw behoefte is om hem wederom „tot leven” te wekken kan de procedure weer van voren af aan herhaald worden. Voor geïnteresseerden zijn exemplaren van de „valse” roos van Jericho bij de hortus à f 2,50 te verkrijgen. Helaas kan niet worden verzonden.

De dode, ineengeschrompelde echte roos van Jericho (*Anastatica hierochuntica*)

De nog groene echte roos van Jericho (*Anastatica hierochuntica*)